

PLÁN PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ PLZEŇSKÉHO KRAJE

(2020–2023)

OBSAH

ÚVOD	2
1 VYHODNOCENÍ PLÁNU PPRCH PLZEŇSKÉHO KRAJE (2017–2019)	3
1.1 AKTIVITY V OBLASTI PRIMÁRNÍ PREVENCE REALIZOVANÉ V PLZEŇSKÉM KRAJI	3
1.2 FINANCOVÁNÍ SLUŽEB PRIMÁRNÍ PREVENCE V KRAJI	5
1.2.1 <i>Dotační programy Plzeňského kraje</i>	5
1.2.2 <i>Dotační program „Mikrogranty pro oblast školství a mládeže“</i>	6
1.2.3 <i>Financování primární prevence v PK z dotačního programu MŠMT</i>	6
1.2.4 <i>Financování primární prevence obcemi</i>	7
1.3 KONKRÉTNÍ REALIZOVANÉ AKTIVITY	8
2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	11
2.1 DEMOGRAFICKÝ POPIS KRAJE	11
2.2 ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ KRAJE	12
2.3 SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY	12
2.4 ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ V PLZEŇSKÉM KRAJI	14
2.4.1 <i>Pedagogicko-psychologické poradenství</i>	16
2.4.2 <i>Dětské domovy a ústavní a ochranná výchova</i>	18
2.5 KOORDINACE PRIMÁRNÍ PREVENCE NA KRAJSKÉ ÚROVNI	19
2.6 DOKUMENTY UPRAVUJÍCÍ OBLAST PRIMÁRNÍ PREVENCE V KRAJI	20
3 VÝCHODISKA PLÁNU S ANALÝZOU POTŘEB	21
3.1 SWOT ANALÝZA Z POHLEDU PLZEŇSKÉHO KRAJE	23
4 PRIORITY A CÍLE PLZEŇSKÉHO KRAJE	25
4.1 STRATEGICKÉ A DÍLČÍ CÍLE	25
4.2 PLÁN KONKRÉTNÍCH AKTIVIT	25

ÚVOD

Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2020–2023) navazuje na Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2017–2019) a Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2013–2016).

Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2020–2023) je zpracován v souladu s Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2020–2024), Konceptí prevence kriminality Plzeňského kraje na léta 2017–2020 a dalšími strategickými dokumenty a právními předpisy.

1 VYHODNOCENÍ PLÁNU PPRCH PLZEŇSKÉHO KRAJE (2017–2019)

1.1 *Aktivity v oblasti primární prevence realizované v Plzeňském kraji*

Plzeňský kraj vyhlašuje každoročně dotační programy, má tak významný podíl na financování oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na území kraje. Od roku 2003 vyhlašuje **dotační programy zaměřené na podporu primární prevence rizikového chování**. Více informací viz kapitola Financování služeb primární prevence v kraji či na webových stránkách Plzeňského kraje (<http://dotace.plzensky-kraj.cz/>).

Plzeňský kraj participuje na projektu Kraje pro bezpečný internet podporovaný Asociací krajů České republiky. Veškeré informace jsou zveřejňovány na webových stránkách projektu www.kpbi.cz.

Krajská pracovní skupina primární prevence rizikového chování (Koordinační skupina primární prevence v Plzeňském kraji – KOS) působí v Plzeňském kraji od roku 2015. Jejím cílem je díky intenzivnější spolupráci mezi subjekty poskytujícími služby v oblasti primární prevence efektivnější poskytování preventivních a intervenčních služeb na školách v kraji a vytvoření systémového přístupu k prevenci, který pomůže cíleněji zaměřit činnost subjektů v prevenci a přinese důkladnější přehled o reálném stavu prevence v kraji (dostupnost, návaznost, kultura nabízení a využívání služeb apod.). Činnost organizačně zajišťují metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně Plzeň (dále MP v PPP) a krajská školská koordinátorka prevence (KŠKP). Setkání probíhají 2x – 3x do roka a dle potřeby jsou realizována menší dílčí tematická pracovní setkání. Účast na KOSu je zcela dobrovolná, současnými členy jsou: krajská školská koordinátorka prevence, metodici prevence v PPP, zástupce střediska výchovné péče, místně působících NNO (Centrum protidrogové prevence a terapie, POINT 14, Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy, Ledovec, Tady a Teď, Ponton, Člověk v tísní, Bílý kruh bezpečí, Národní iniciativa pro život, Domus ad.), zástupci OSPODů, odboru školství, mládeže a tělovýchovy Magistrátu města Plzně (dále OŠMT MMP), ředitelů škol, České školní inspekce (dále ČŠI), městské policie, Probační a mediační služby, manažerka prevence kriminality a protidrogový koordinátor MMP, pracovníci Národního pedagogického institutu České republiky, krajského pracoviště Plzeň (dále NPI ČR, dříve NIDV), Krajského centra vzdělávání a jazykové školy (dále KCVJŠ).

Díky propojení poskytovatelů (PPP Plzeň, Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy, Centra protidrogové prevence a terapie, střediska výchovné péče ad.) proběhla realizace společných vzdělávacích seminářů, vzájemná metodická podpora zacílená na sdílení metodiky či rozvoj lektorských dovedností, byly realizovány vzájemné náslechy a dochází k sjednocování přístupu v poskytování preventivních programů a služeb školám.

PPP, středisko výchovné péče, Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy, POINT 14, Centrum protidrogové prevence a terapie (dále CPPT), Národní iniciativa pro život

(dále NIŽ), městská policie vedou **sdílený přehled realizovaných preventivních programů**.

Další aktivitou je **realizace náslechů** metodiků prevence v PPP na preventivních programech NNO a dalších subjektů. MP v PPP na základě osobní zkušenosti můžou program lépe a cíleněji doporučit jednotlivým školám, doporučit, čím je vhodné na program navázat apod. MP v PPP zároveň nabízejí možnost metodické podpory lektorům NNO. Náslechy proběhly u těchto poskytovatelů: CPPT, Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy, NIŽ, The Action New Generation, Spolek Ulice Plzeň, ACET, Fórum pro prožitkové vzdělávání – Divadlo Fórum, Revolutin train, Dominik Nekolný ad.

Od roku 2017 Plzeňský kraj každoročně vytváří a realizuje tzv. **krajský projekt**. Cílem krajských projektů Plzeňského kraje bylo a je realizovat podpůrné aktivity (tj. metodické vedení pedagogů, předávání odborných informací managementu škol, školním metodikům prevence a ostatním pedagogickým pracovníkům, vzdělávání metodiků prevence v PPP, tvorba metodik, evaluace formou celoplošného dotazníkového šetření apod.).

V roce 2017 byl z dotačního programu MŠMT na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování krajský projekt „Bezpečné klima na školách Plzeňského kraje“ podpořen ve výši 252 899 Kč. V roce 2018 nebyly v rámci dotačního programu MŠMT krajské projekty podpořeny. I když nebyl krajský projekt v tomto roce podpořen, podařilo se i přesto realizovat alespoň některé plánované aktivity. V roce 2019 byl z dotačního programu MŠMT podpořen projekt Plzeňského kraje s názvem „Bezpečné klima ve školách Plzeňského kraje“ částkou 300 000 Kč. V roce 2017 a 2018 podala a realizovala krajský projekt Pedagogicko-psychologická poradna, Plzeň, Částkova 78 (PPP byla pověřena Radou Plzeňského kraje k podání a realizaci projektů). Garantem projektů byla krajská školská koordinátorka prevence. V roce 2019 podal a realizoval krajský projekt Plzeňský kraj.

21. 11. 2019 se uskutečnila **1. konference primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje** (webové stránky konference: <https://www.prevence-plzenskykraj.cz/>).

V rámci projektů vznikly metodiky: **Třída plná pohody** – komplexní metodika pro preventivní práci na prvním stupni ZŠ a **Příručka pro tvorbu zdravého a bezpečného klimatu školy** (<http://www.plzensky-kraj.cz/bezpecne-klima-ve-skolach-plzenskeho-kraje>).

MP v PPP vytvořili v roce 2019 graficky zpracované **krizové plány** pro výskyt jednotlivých typů rizikového chování ve škole. Postupy konzultovali s OSPODy, Policií ČR a ČŠI.

Specializační kurz prevence sociálně patologických jevů, který splňuje Standardy studia k výkonu specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů podle § 9 písm. c) vyhlášky č. 317/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a je akreditován MŠMT, realizuje v Plzeňském kraji již tradičně Centrum protidrogové prevence a terapie, o.p.s. Druhým poskytovatelem specializačního studia se od školního roku 2017/2018 stalo Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Plzeň, sady 5. května 42.

Novou službou v Plzeňském kraji je od roku 2018 **Adiktologická a preventivní ambulance pro děti, mladé lidi a jejich blízké „-21“**, která funguje pod Centrem prevence a terapie. Poradenské a terapeutické služby jsou poskytovány dětem a mladým lidem, kteří jsou ohroženi rizikovým chováním, včetně závislostního chování (užívání návykových látek, nelátkové závislosti), mají obtíže ve vrstevnických či rodinných vztazích, ve zvládnání školní zátěže apod. Služby jsou poskytovány dětem a mladým lidem od zahájení školní docházky do 21 let a jejich blízkým.

1.2 Financování služeb primární prevence v kraji

Plzeňský kraj má významný podíl v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na území kraje. Od roku 2003 vyhlašuje dotační programy zaměřené na podporu primární prevence rizikového chování dětí a mládeže. Informace o vyhlášených programech na <http://dotace.plzensky-kraj.cz>.

1.2.1 Dotační programy Plzeňského kraje

Dotační program „Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci“

Od roku 2018 jsou v rámci tohoto dotačního programu vyhlašovány 2 dotační tituly. Prvním z nich je **„Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci“**, který je určen školám a školským zařízením, případně i zřizovatelům škol a školských zařízení. Jeho cílem je podpora realizace aktivit škol a školských zařízení v oblasti primární prevence rizikového chování, zejména programů všeobecné, selektivní a indikované prevence rizikového chování zaměřených na děti a mládež na území Plzeňského kraje, adaptačních pobytů zejména žáků 1. a 6. ročníků základních škol a studentů 1. ročníků středních škol, dále podpora projektů zaměřených na vzdělávání pedagogických pracovníků škol v oblasti primární prevence rizikového chování, specializační studium školních metodiků prevence či supervizi pedagogických sborů.

Druhý dotační titul **„Podpora poskytovatelů primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji“** je určen osobám a organizacím, které poskytují aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování školám a školským zařízením Plzeňského kraje. Prioritou jsou projekty zaměřené na realizaci certifikovaných programů primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních. Jeho cílem je podpora realizace aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování, zejména programů všeobecné, selektivní a indikované prevence rizikového chování zaměřených na děti a mládež na území Plzeňského kraje, dále podpora projektů zaměřených na vzdělávání pedagogických pracovníků škol v oblasti primární prevence rizikového chování, specializační studium školních metodiků prevence či supervizi pedagogických sborů.

Skutečně vynaložené finanční prostředky z rozpočtu PK (v tisících Kč) a předpoklad roku 2020

Dotační program	Podpora v roce (v tisících Kč)					Celkem
	2013	2014	2015	2016	2017	
Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci (celková výše dotace z rozpočtu PK)	900	500	900	900	1 200	4 400

Zdroj: Rozpočet Plzeňského kraje v letech 2013, 2014, 2015, 2016 a 2017

Dotační titul	Podpora v roce (v tisících Kč)			Celkem
	2018	2019	2020	
Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci	600	700	700	2 000
Podpora poskytovatelů primární prevence rizikového chování v Plzeňském kraji	900	1 300	1 600	3 800
Celkem	1 500	2 000	2 300	5 800

Zdroj: Rozpočet Plzeňského kraje v letech 2018, 2019 a 2020

1.2.2 Dotační program „Mikrogranty pro oblast školství a mládeže“

Od roku 2017 vyhlašuje Plzeňský kraj dotační program „Mikrogranty pro oblast školství a mládeže“. Program je vyhlášen s cílem podpory činnosti zejména dětí a mládeže na území Plzeňského kraje v oblasti školství a mládeže:

- Podpora organizacím, které pravidelně v průběhu roku zajišťují školní a mimoškolní volnočasovou činnost dětí a mládeže na území Plzeňského kraje.
- Podpora při pořádání a organizování akcí celostátního a mezinárodního významu.
- Podpora akcí škol a školských zařízení v Plzeňském kraji.
- Podpora preventivních a ekovýchovných aktivit.
- Podpora činnosti a aktivit dětí a mládeže s handicapem, vytváření vhodných podmínek pro zájmové aktivity dětí, mládeže a osob s handicapem.

Skutečně vynaložené finanční prostředky z rozpočtu PK (v tisících Kč) a předpoklad roku 2020

Dotační program	Podpora v roce (v tisících Kč)				Celkem
	2017	2018	2019	2020	
Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci (celková výše dotace z rozpočtu PK)	1 000	1 000	1 500	1 500	5 000

Zdroj: Rozpočet Plzeňského kraje v letech 2017, 2018, 2019 a 2020

1.2.3 Financování primární prevence v PK z dotačního programu MŠMT

MŠMT vyhlásilo dotační program na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování.

V roce 2013 získali dotaci 4 žadatelé (podpořeno bylo 6 projektů) v celkové výši 1 230 800 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností).

V roce 2014 získali dotaci 4 žadatelé (podpořeno bylo 6 projektů) v celkové výši 823 100 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností).

V roce 2015 získali dotaci 3 žadatelé (podpořeno bylo 6 projektů) v celkové výši 664 484 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností).

V roce 2016 získalo dotaci 9 žadatelů (podpořeno bylo 11 projektů) v celkové výši 669 700 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností).

V roce 2017 získali dotaci 4 žadatelé (podpořeno bylo 8 projektů) v celkové výši 1 264 508 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností). Zároveň byl z tohoto dotačního programu podpořen krajský projekt „Bezpečné klima na školách Plzeňského kraje“ ve výši 252 899 Kč.

V roce 2017 vyhlásilo MŠMT dotační program „Bezpečné klima v českých školách“. V roce 2017 byly z tohoto programu podpořeny projekty 2 škol Plzeňského kraje v celkové výši 149 000 Kč.

V roce 2018 získali dotaci 2 žadatelé (podpořeno bylo 6 projektů) v celkové výši 1 474 080 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností). V roce 2018 nebyly z dotačního programu podpořeny krajské projekty.

V roce 2019 získali dotaci 4 žadatelé (na certifikované programy primární prevence) v celkové výši 1 591 714 Kč (do částky nejsou započítány projekty žadatelů s nadregionální působností). V roce 2019 byl z dotačního programu podpořen projekt Plzeňského kraje s názvem „Bezpečné klima ve školách Plzeňského kraje“ částkou 300 000 Kč.

1.2.4 Financování primární prevence obcemi

Programy primární prevence rizikového chování podporují kromě Plzeňského kraje též obce, města či městyse jakožto zřizovatelé škol a školských zařízení (nejen prostřednictvím svých dotačních titulů), např. statutární město Plzeň, město Klatovy, Stříbro, Sušice aj.

1.3 Konkrétní realizované aktivity

Číslo:	1
Aktivita:	Pravidelné schůzky krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování
Cíl:	Zajistit realizaci cílů Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2016–2020) a Plánu PPRCH PK.
Cílové skupiny:	Odborná veřejnost
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Předpokládaný realizátor:	Krajská pracovní skupina primární prevence rizikového chování
Stručný popis aktivity:	Pracovní skupina se schází pravidelně a zabývá se naplňováním Plánu PPRCH PK a primární prevencí rizikového chování v Plzeňském kraji.
Plnění:	Pracovní skupina se sešla 9x (v každém roce 3 setkání), v roce 2018 byla navíc realizována 4 menší dílčí tematická pracovní setkání a v roce 2019 6 dílčích tematických setkání. Schůzky organizačně zajišťoval KŠKP ve spolupráci s MP v PPP. Více viz kapitola Aktivity v oblasti primární prevence realizované v Plzeňském kraji.

Číslo:	2
Aktivita:	Spolupráce s ostatními pracovními skupinami
Cíl:	Navázání a prohlubování spolupráce při naplňování aktivit v rámci primární prevence
Cílové skupiny:	Regionální pracovní skupiny (protidrogové, prevence kriminality, tým pro mládež aj.)
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP, NNO
Stručný popis aktivity:	Spolupráce, sdílení témat a informací v rámci regionálních pracovních skupin na území Plzeňského kraje
Plnění:	Členové pracovní skupiny se pravidelně účastnili schůzek ostatních pracovních skupin, zejména pracovní skupiny protidrogové a prevence kriminality Plzeňského kraje, pracovní skupiny protidrogové a prevence kriminality statutárního města Plzně, pracovní jednání Týmu pro mládež, pracovní skupiny pro dětskou psychiatrii aj.

Číslo:	3
Aktivita:	Metodická setkávání s řediteli škol v Plzeňském kraji
Cíl:	Navázání a prohlubování metodické podpory ředitelů škol při naplňování aktivit v rámci primární prevence
Cílové skupiny:	Ředitelé a pedagogové škol v Plzeňském kraji
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Stručný popis aktivity:	Spolupráce, sdílení témat a informací v rámci primární prevence s řediteli a pedagogy škol na území Plzeňského kraje ve spolupráci se zřizovateli škol a odborů školství obcí s rozšířenou působností. Metodická podpora k vedení škol, školním metodikům prevence i ostatním pedagogům škol.
Plnění:	Každoročně se dařilo realizovat ve spolupráci OŠMT MMP, Týmu pro mládež a PPP Plzeň setkání ředitelů škol a školních metodiků prevence ZŠ v rámci města Plzně. Ve spolupráci MP v PPP Plzeň a MAP Nepomucko probíhala setkání ředitelů a školních metodiků prevence 2x ročně i na Nepomucku/Blovicku. Setkávání byla v průběhu trvání plánu ukončena na Kralovicku.

Číslo:	4
Aktivita:	Vyhlášení dotačního programu Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci
Cíl:	Zajistit každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu projektů zaměřených na primární prevenci rizikového chování ve školách a školských zařízeních.
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení, NNO, pedagogové, žáci, studenti
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK
Stručný popis aktivity:	OŠMS KÚPK zajistí každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu projektů zaměřených na primární prevenci rizikového chování ve školách a školských zařízeních.
Plnění:	Dotační program byl každoročně vyhlašován. Od roku 2018 jsou vyhlašovány 2 dotační tituly. V roce 2017 bylo podpořeno 37 žadatelů, v roce 2018 bylo podpořeno 37 škol a školských zařízení a 6 poskytovatelů programů primární prevence, v roce 2019 bylo podpořeno 36 škol a školských zařízení a 6 poskytovatelů programů primární prevence. Více viz kapitola Dotační programy Plzeňského kraje.

Číslo:	5
Aktivita:	Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání MP v PPP, ŠMP, pedagogických pracovníků škol i NNO v oblasti prevence rizikového chování
Cíl:	Realizovat a finančně podporovat další vzdělávání MP v PPP, ŠMP, pedagogických pracovníků škol i NNO v oblasti prevence rizikového chování a supervizi
Cílové skupiny:	MP v PPP, ŠMP, pedagogové, pracovníci NNO
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, PPP, vzdělávací instituce, NNO
Stručný popis aktivity:	Realizace a finanční podpora vzdělávacích a supervizních aktivit, specializačního studia pro ŠMP
Plnění:	Plzeňský kraj v rámci dotačního řízení preferoval projekty zaměřené na vzdělávací a supervizní aktivity včetně specializačního studia pro ŠMP. Viz kapitola Aktivity v oblasti primární prevence realizované v Plzeňském kraji a Dotační programy Plzeňského kraje.

Číslo:	6
Aktivita:	Projekt Plzeňského kraje
Cíl:	Vypracovat, podat a realizovat krajský projekt – žádost do dotačního řízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování
Cílové skupiny:	Dle aktuálně platné Metodiky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování v období 2017-2020 (dále jen Metodika)
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Stručný popis aktivity:	Rada Plzeňského kraje pověří přípravou, podáním a realizací krajského projektu PPP, Plzeň, Částkova 78. Projekt bude vypracován a realizován krajským školským koordinátorem prevence ve spolupráci s MP v PPP v souladu s platnou Metodikou.
Plnění:	V roce 2017 a 2018 podala a realizovala krajský projekt Pedagogicko-psychologická poradna, Plzeň, Částkova 78. V roce 2019 podal a realizoval krajský projekt Plzeňský kraj. Více viz kapitola Aktivity v oblasti primární prevence realizované v Plzeňském kraji.

2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

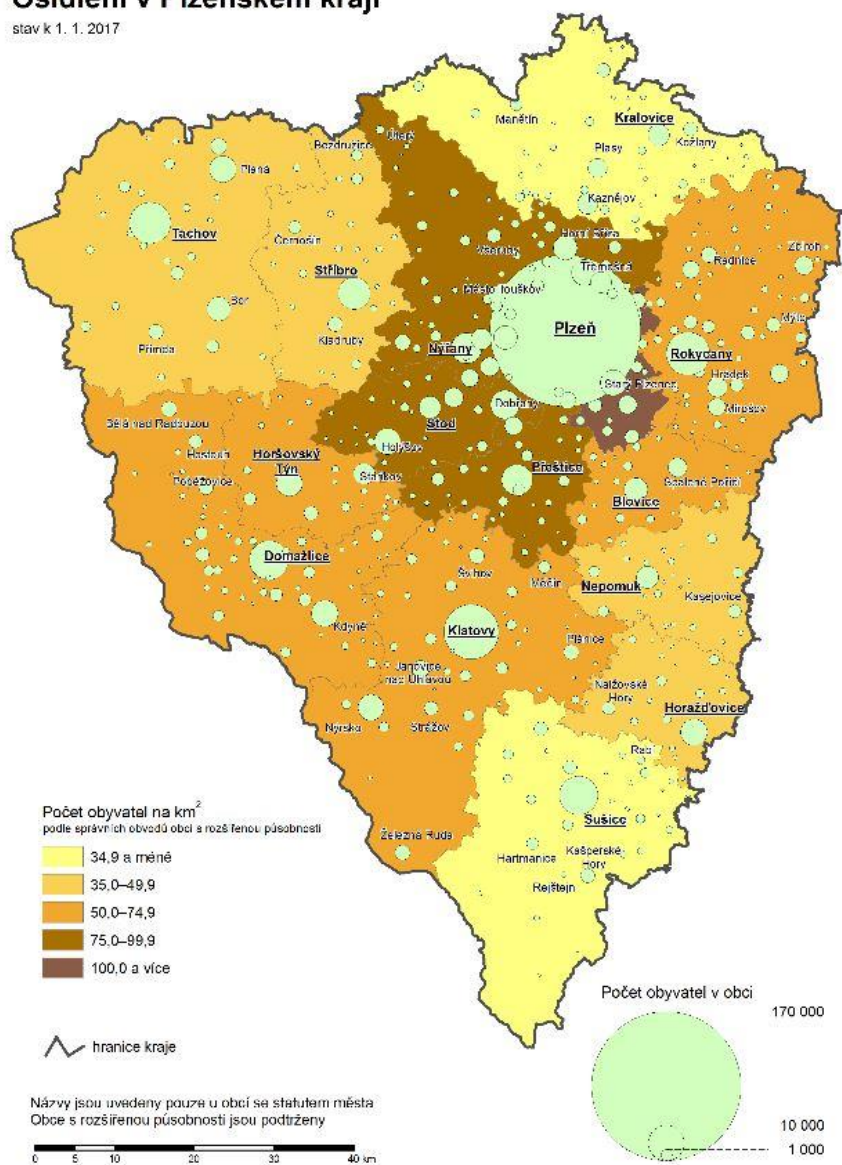
2.1 Demografický popis kraje

Plzeňský kraj se rozprostírá na jihozápadě České republiky. Sousedí na severozápadě s Karlovarským, na severu s Ústeckým, na severovýchodě se Středočeským a na východě s Jihočeským krajem. Nejdlejší hranici má na jihozápadě se SRN (Bavorskem). Velmi výhodná je poloha regionu mezi hlavním městem Prahou a zeměmi západní Evropy.

Svou rozlohou je Plzeňský kraj třetím největším krajem v České republice, avšak počtem obyvatel se řadí na deváté místo. Na celkovém počtu obyvatel České republiky se podílí 5,4 %. Po Jihočeském kraji je druhým nejméně zalidněným krajem v České republice.

Osídlení v Plzeňském kraji

stav k 1. 1. 2017

Zdroj: https://www.czso.cz/documents/266810/77416314/osidleni_32.png/e332fe71-fcad-429c-82a9-3128c9ee0d5a?version=1.1&t=1521439957867 [cit. 12. 12. 2019]

2.2 Administrativní členění kraje

V roce 2003 zanikly okresní úřady, místo nich byly výkonem státní správy pověřeny tzv. obce s rozšířenou působností. Kromě Plzně, která je statutárním městem od roku 1990, vykonává státní správu v Plzeňském kraji dalších 14 obcí: Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov.

2.3 Sociálně vyloučené lokality

Agentura pro sociální začleňování (dále jen ASZ) připravuje Metodiku pro posouzení rozsahu sociálního vyloučení v území. Nová metodika připravovaná ASZ má ambice nahradit tzv. Gabalovu zprávu, která už je dle mnohých odborníků neaktuální. Gabalova zpráva používá často nestejně parametry, např. sociálně vyloučená lokalita (dále jen „SVL“) někdy představuje jeden dům, zatímco někdy celé sídliště. Tyto nepřesnosti by v nové metodice, která postupuje striktně dle kvantitativních údajů, měly odpadnout. Metodika počítá se vznikem indexu zatížení. Tento index bude každoročně aktualizován. Cílem metodiky je na základě kvantitativních dat sledovat míru sociálního vyloučení v obcích pravidelně s tím, že výstupem bude 13 zpráv o aplikaci metodiky ve všech krajích s výjimkou hl. m. Prahy.

Postup metodiky bude následující. V prvním kroku dojde k měření pěti indikátorů (příspěvek na živobytí, příspěvek na bydlení, exekuce, dlouhodobá nezaměstnanost a předčasné odchody ze základních škol). V druhém kroku dojde k určení tzv. prahových hodnot indikátorů a v posledním kroku se počítá s převedením dat na body. Výsledkem bude mapa ČR, kde budou jednotlivé územní celky barevně odlišené a bude tedy na první pohled jasné, v kterých oblastech je míra sociálního vyloučení vyšší.

Přehled sociálně vyloučených lokalit v Plzeňském kraji v roce 2018

Název obce	Počet lokalit	Počet obyvatel v SVL	Počet obyvatel obce	ORP
Bělá nad Radbuzou	1	26 - 50	1 767	Domažlice
Domažlice	1	26 - 50	11 110	Domažlice
Drahotín	1	26 - 50	190	Domažlice
Nemanice	1	51 - 75	260	Domažlice
Poběžovice	1	51 - 75	1 600	Domažlice
Rybník	1	do 25	180	Domažlice
Horažďovice	1	26 - 50	5 502	Horažďovice
Mířkov	1	26 - 50	310	Horšovský Týn
Semněvice	1	26 - 50	187	Horšovský Týn
Staňkov	2	26 - 50	3 248	Horšovský Týn
Dlažov	1	26 - 50	479	Klatovy
Janovice nad Úhlavou	2	76 - 100	2 264	Klatovy
Klatovy	1	26 - 50	22 367	Klatovy
Nýřany	2	101 - 150	7 112	Nýřany
Všeruby	2	101 - 150	1 318	Nýřany
Plzeň	4	800 - 900	168 034	Plzeň
Chlumčany	1	51 - 75	2 402	Přeštice
Merklín	1	do 25	1 167	Přeštice
Přeštice	2	26 - 50	7 165	Přeštice
Rokycany	2	201 - 250	14 002	Rokycany
Dobřany	1	26 - 50	6 113	Stod
Holýšov	1	do 25	4 995	Stod
Stříbro	6	276 - 300	7 769	Stříbro
Bor	1	do 25	4 153	Tachov
Přimda	1	26 - 50	1 544	Tachov
Staré Sedliště	2	225 - 276	1 311	Tachov
Tachov	1	26 - 50	12 570	Tachov

Zdroj: Zpráva o stavu romské menšiny v Plzeňském kraji za rok 2018

2.4 Školy a školská zařízení v Plzeňském kraji

Školy v Plzeňském kraji jsou zřizovány krajem, obcemi, církvemi i soukromými osobami. Seznamy škol a školských zařízení Plzeňského kraje podle zřizovatele jsou zveřejněny na <http://www.plzensky-kraj.cz/skoly>.

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Děti v mateřských školách	19 650	19 399	18 853	18 704	18 863
Žáci v základních školách	46 307	47 924	49 438	50 550	51 237
Žáci ve středních školách	22 088	21 749	21 930	22 059	21 990
Studenti vysokých škol ¹⁾	14 196	13 229	12 547	12 129	11 528

¹⁾ studenti veřejných a soukromých vysokých škol s trvalým bydlištěm v kraji
Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xp/vzdelavani-xp> [cit. 12. 12. 2019]

Předškolní vzdělávání

Školní rok	Školy	Třídy	Děti	z toho dívky
2014/2015	272	848	19 650	9 512
2015/2016	273	842	19 399	9 443
2016/2017	272	833	18 853	9 172
2017/2018	274	837	18 704	9 060
2018/2019	276	841	18 863	9 007

Zdroj: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=VZD14&z=T&f=TABULKA&filtr=G%7EF M%7EF Z%7EF R%7EF P%7E S%7E U%7E 301 null &katalog=30848&str=v40&u=v40_VUZEMI_100_3042 [cit. 12. 12. 2019]

Mateřské a základní školy podle okresů ve školním roce 2018/2019 Nursery schools and basic schools by district in the 2018/2019 school year

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ČSÚ
Source: Ministry of Education, Youth, and Sports, CZSO

Kraj, okresy Region, District	Mateřské školy Nursery schools				Základní školy Basic schools			
	školy Schools	třídy Classes	děti Children	učitelé Teachers	školy Schools	třídy Classes	žáci Pupils	učitelé Teachers
Plzeňský kraj	276	841	18 863	1 618	222	2 505	51 237	3 446
Domažlice	39	93	2 083	182	27	288	5 762	395
Klatovy	42	124	2 740	232	42	374	7 575	529
Plzeň-město	70	265	6 193	529	49	820	17 418	1 140
Plzeň-jih	33	86	1 995	170	24	271	5 421	372
Plzeň-sever	41	126	2 646	229	35	325	6 294	433
Rokycany	22	71	1 562	128	20	195	4 070	267
Tachov	29	76	1 644	147	25	232	4 697	310

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/20-vzdelavani-uby0gis8mo> [cit. 20. 1. 2020]

Střední školy podle oborů vzdělání a okresů ve školním roce 2018/2019

Secondary schools by programme and district in the 2018/2019 school year

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ČSÚ   Source: Ministry of Education, Youth, and Sports, CZSO

Kraj, okresy Region, District	Střední školy Secondary schools					v tom podle oborů vzdělání <i>By programme</i>			
						obory gymnázií Programmes of grammar schools			
	školy ¹⁾ Schools ¹⁾	třídy Classes	žáci <i>Pupils</i>		učitelé <i>Teachers</i>	školy Schools	třídy, denní forma vzdělávání <i>Classes of full-time studies</i>	žáci <i>Pupils</i>	
			celkem <i>Total</i>	z toho denní forma vzdělávání <i>Full-time studies</i>				celkem <i>Total</i>	z toho denní forma vzdělávání <i>Full-time studies</i>
Plzeňský kraj	55	963	21 990	21 180	1 921	15	216	6 228	6 188
Domažlice	7	.	2 123	1 948	198	2	21	521	521
Klatovy	7	.	2 937	2 895	270	2	34	978	978
Plzeň-město	27	.	13 445	12 911	1 119	6	110	3 305	3 265
Plzeň-jih	3	.	545	545	51	1	12	351	351
Plzeň-sever	2	.	712	712	63	1	12	300	300
Rokycany	3	.	944	926	94	1	12	361	361
Tachov	6	.	1 284	1 243	125	2	15	412	412

Kraj, okresy Region, District	v tom podle oborů vzdělání <i>By programme</i>							
	obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia) Programmes of technical (vocational) education (excl. follow-up courses)				obory nástavbového studia Programmes of follow-up courses			
	školy Schools	třídy, denní forma vzdělávání <i>Classes of full-time studies</i>	žáci <i>Pupils</i>		školy Schools	třídy, denní forma vzdělávání <i>Classes of full-time studies</i>	žáci <i>Pupils</i>	
			celkem <i>Total</i>	z toho denní forma vzdělávání <i>Full-time studies</i>			celkem <i>Total</i>	z toho denní forma vzdělávání <i>Full-time studies</i>
Plzeňský kraj	44	666	14 966	14 492	19	25	796	500
Domažlice	6	84	1 510	1 368	3	.	92	59
Klatovy	5	85	1 828	1 811	3	.	131	106
Plzeň-město	21	395	9 687	9 372	9	.	453	274
Plzeň-jih	2	14	194	194	-	.	-	-
Plzeň-sever	2	18	412	412	-	.	-	-
Rokycany	3	29	516	516	1	.	67	49
Tachov	5	41	819	819	3	.	53	12

¹⁾ počet škol celkem není součtem škol podle jednotlivých oborů, protože školy mohou realizovat svou činnost souběžně v různých oborech vzdělání

¹⁾The number of schools in total is not a sum of schools by programme, because schools can carry out their activities concurrently in various programmes.

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/20-vzdelavani-uby0gis8mo> [cit. 20. 1. 2020]

Konzervatoře a vyšší odborné školy podle okresů ve školním roce 2018/2019

Conservatoires and higher professional schools by district in the 2018/2019 school year

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ČSÚ

Source: Ministry of Education, Youth, and Sports, CZSO

Kraj, okresy Region, District	Konzervatoře Conservatoires				Vyšší odborné školy Higher professional schools				
	školy Schools	žáci Pupils		učitelé Teachers	školy Schools	studijní skupiny, denní forma vzdělávání Study groups of full-time studies	studenti Students		učitelé Teachers
		celkem Total	z toho denní forma vzdělávání Full-time studies				celkem Total	z toho denní forma vzdělávání Full-time studies	
Plzeňský kraj	1	215	163	51	5	60	1 252	813	77
Domažlice	-	-	-	-	1	1	140	8	3
Klatovy	-	-	-	-	1	2	62	20	3
Plzeň-město	1	215	163	51	3	57	1 050	785	71
Plzeň-jih	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Plzeň-sever	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rokycany	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tachov	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/20-vzdelavani-uby0qis8mo> [cit. 20. 1. 2020]

2.4.1 Pedagogicko-psychologické poradenství

V Plzeňském kraji působí **Pedagogicko-psychologická poradna, Plzeň, Částkova 78** (dále jen PPP), která má odloučené pracoviště v každém okrese Plzeňského kraje. PPP Plzeň poskytuje v plném rozsahu standardní služby podle vyhlášky 72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Cílem všech pracovišť je vytváření co nejlepších podmínek a hledání nejvhodnějších cest pro vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Všechna pracoviště organizují pravidelná setkávání s výchovnými poradci, školními metodiky prevence, spolupracují s odborem školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Plzeňského kraje a odbory školství pověřených obcí, OSPODy a úřady práce, dále s pracovníky NPI ČR, NNO aj.

I v Plzeňském kraji dochází k navýšení požadavků na řešení problémů ve školním prostředí, zvláště pak v souvislosti s agresivním a nepřizpůsobivým chováním, dále stoupá počet klientů s problematickým rodinným zázemím a s psychiatrickými diagnózami. Nejčastějším důvodem žádosti o poskytnutí služby předškolním dětem je zjištění školní zralosti, u žáků základních škol pak výukové, ale i výchovné problémy, u žáků středních škol převažují na prvním místě výukové a osobnostní problémy. V souvislosti s inkluzivními opatřeními narůstá ve školách běžného typu počet dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a s tím souvisí i nárůst podpůrných opatření a počtu asistentů pedagoga.

Na každém okrese pracuje v PPP zpravidla na zkrácený úvazek metodik prevence. Metodici prevence v PPP provádí nejčastěji diagnostiku sociálního klimatu třídy s následným intervenčním programem s cílem nastartovat procesy dovolující dobrému jádru kolektivu prosadit se a záměrně ovlivňovat dění ve třídě. Dále realizují preventivní programy (např. Třída plná pohody, Deštník držím já, prevence šikany ad.), peer program, adaptační programy a semináře pro pedagogy (např. na téma třídnických hodin, vedení adaptačních kurzů, semináře zaměřené na nestandardizovanou sociometrii, seminář k tvorbě projektů ad.). Specifickou činností v oblasti pořádaných seminářů byla setkání ředitelů a školních metodiků prevence – na Nepomucku, Blovicku a v okrese Plzeň-město.

MP v PPP ve školním roce 2018/2019

Okres	Úvazek	Počet dětí ZŠ/okres	Počet dětí SŠ/okres	Počet dětí celkem	Přepočtený počet dětí/úvazek
Domažlice	1,0	5 762	2 123	7 885	7 885
Klatovy	0,6	7 575	2 937	10 512	17 520
Plzeň-město	1,0	17 418	13 445	30 863	30 863
Plzeň-jih	0,5	5 421	545	5 966	11 932
Plzeň-sever	0,5	6 294	712	7 006	14 012
Rokycany	1,0	4 070	944	5 014	5 014
Tachov	0,5	4 697	1 284	5 981	11 962
Celkem	5,1	51 237	21 990	73 227	14 358,24

Průměrný počet dětí k počtu úvazků MP v PPP je 14 358,24. Nejlépe je na tom v tomto ohledu okres Rokycany, nejhůře okres Plzeň-město s více než dvojnásobným počtem průměrného počtu žáků za Plzeňský kraj. Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že v okrese Plzeň-město by měli působit minimálně 2 metodici prevence v PPP, oba s úvazky 1,0.

Ve školním roce 2018/2019 vznikla nová pedagogicko-psychologická poradna, a to **Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna Plzeň**, jejímž zřizovatelem je Biskupství plzeňské (dále jen KPPP). KPPP poskytuje služby primárně pro církevní školy v Plzeňském a Jihočeském kraji, ale služby jsou také pro klienty, kteří o spolupráci projeví zájem.

V Plzeňském kraji působí i **Dětský diagnostický ústav a Středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna Plzeň, Karlovarská 67**. Středisko výchovné péče (dále jen SVP) má pracoviště v Plzni a v Domažlicích a poskytuje komplexní služby v oblasti práce s dětmi a dospívající mládeží, u kterých se objevily poruchy chování, narušený sociální vývoj či osobnostní a psychické problémy. Pracovníci SVP nabízí ambulantní a pobytové služby, intervenční programy a metodickou podporu pro školy.

V Plzeňském kraji pracovalo ve školním roce 2018/2019 pět speciálně pedagogických center při školách pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami zřízených Plzeňským krajem (dále jen SPC). SPC mají působnost v Plzeňském kraji, některá zajišťují speciálně pedagogické služby i v Karlovarském kraji a části Středočeského kraje. V mateřských školách, základních školách a školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je činnost SPC zaměřena především na speciálně pedagogickou diagnostiku, poradenské služby, dlouhodobou speciálně pedagogickou intervenci dle individuálních potřeb klientů. Se školami SPC spolupracují při nastavování podpůrných opatření. SPC poskytují dále metodickou podporu

při výchově a vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Často bývá poskytována pomoc i v oblasti krizové intervence. V rodinách jsou služby zaměřeny na reedukační a kompenzační péči, na celkový rozvoj dětí a žáků.

Přehled SPC

SPC	Působnost v kraji
pro mentálně postižené, Horšovský Týn	Plzeňský kraj
pro sluchově postižené, Plzeň	Plzeňský, Karlovarský, Středočeský kraj (část)
pro zrakově postižené a vady řeči, Plzeň	Plzeňský, Karlovarský, Středočeský kraj (část)
pro mentálně postižené, Plzeň	Plzeňský kraj
pro tělesně postižené, klienty s více vadami a poruchy autistického spektra, Plzeň	Plzeňský kraj

V Rokycanech sídlí odloučené pracoviště **Speciálně pedagogického centra při Národním ústavu pro autismus**. SPC je určeno pro děti, žáky a studenty s poruchou autistického spektra (PAS). Zřizovatelem SPC je Národní ústav pro autismus, z. ú. SPC bylo zařazeno do sítě školských poradenských zařízení. Poskytuje standardní poradenské služby, a to na žádost žáků, jejich zákonných zástupců, škol nebo školských zařízení na území České republiky. Služby jsou zaměřené na podporu vzdělávání žáků s autismem.

2.4.2 Dětské domovy a ústavní a ochranná výchova

Činnost dětských domovů upravuje zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Plzeňský kraj je zřizovatelem 7 dětských domovů s celkovou kapacitou 290 lůžek:

- Dětský domov DOMINO, Plzeň
- Dětský domov, Horšovský Týn
- Dětský domov, Staňkov
- Dětský domov Čtyřlístek, Planá
- Dětský domov, Tachov
- Dětský domov, Kašperské Hory
- Dětský domov, Nepomuk

Naplněnost dětských domovů se v průběhu roku mění. U některých dětí se ústavní výchova ruší a po nabytí zletilosti opouští dětské domovy mladí lidé, kteří ukončili přípravu na budoucí povolání. Zároveň přicházejí děti, u kterých byla nařízena ústavní výchova. Pokud tomu nebrání závažné důvody, sourozenci jsou umisťováni společně. Již delší dobu je kapacita dětských domovů Plzeňského kraje téměř naplněna. Problémem je možnost umístění početných rodinných skupin. V tomto směru se zvýšila spolupráce s odborem sociálních věcí Krajského úřadu Plzeňského kraje tak, aby situace dětí byla vyřešena v jejich zájmu. Zvyšuje se i počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Problém je v tom, že současná právní úprava umožňuje zaměstnat asistenta pedagoga pouze na úvazek 0,25, což je ve většině případů naprosto nedostačující. Navýšení úvazku či stanovení rozpětí úvazku asistenta pedagoga se dosud nepodařilo prosadit.

Dětský domov Trnová, příspěvková organizace je zřízen Plzeňským krajem pro poskytování zdravotní péče v souladu se zákonem č. 372/2011 Sb., o podmínkách poskytování zdravotních služeb (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o poskytování zdravotních služeb a zaopatření dětem, které nemohou vyrůstat v rodinném prostředí, zejména dětem týraným, zneužívaným a ohroženým ve vývoji nevhodným sociálním prostředím nebo dětem zdravotně postiženým, a to ve věku od jednoho do šesti let. Zaopatřením se rozumí stravování, ubytování, ošacení a výchovná činnost. Současně je zařízením pro děti vyžadující okamžitou pomoc. V souladu s ustanovením § 42 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, poskytuje ochranu a pomoc dítěti, které se ocitlo bez jakékoliv péče nebo jsou-li jeho život nebo příznivý vývoj vážně ohroženy anebo ocitlo-li se dítě bez péče přiměřené jeho věku (§ 15), jde-li o dítě tělesně nebo duševně týrané nebo zneužívané anebo o dítě, které se ocitlo v prostředí nebo situaci, kdy jsou závažným způsobem ohrožena jeho základní práva. Ochrana a pomoc takovému dítěti spočívá v uspokojování základních životních potřeb, včetně ubytování, v zajištění lékařské péče zdravotnickým zařízením, psychologické a jiné obdobné nutné péči. Poskytovaná péče pro děti je od jednoho do šesti let, popř. do nástupu povinné školní docházky. V nutných případech a při příjmu sourozeneckých skupin, je možné přijmout dítě mladší 1 roku.

V Plzeňském kraji působí 4 zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc: Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Šneček, Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Delfínek, Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Robinson a Zařízení FOD Klokánek v Janovicích nad Úhlavou.

V Plzeňském kraji funguje i Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola, střední škola a školní jídelna, Hostouň, Chodské nám. 131, Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna, Měcholupy 2, Dětské centrum Plzeň (dříve Kojenecký ústav s dětským domovem Plzeň).

2.5 Koordinace primární prevence na krajské úrovni

Systém organizace a řízení primární prevence rizikového chování u žáků:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – Odbor 22 – Odbor středního a vyššího odborného vzdělávání a institucionální výchovy – 222 – Oddělení institucionální výchovy a prevence
- Krajský úřad Plzeňského kraje – Odbor školství, mládeže a sportu – krajský školský koordinátor prevence (KŠKP)
- Pedagogicko-psychologická poradna, Plzeň, Částkova 78 – metodik prevence v pedagogicko-psychologické poradně (MP v PPP)
- Škola – školní metodik prevence (ŠMP)

Krajský školský koordinátor prevence úzce spolupracuje s krajským protidrogovým koordinátorem, koordinátorem prevence kriminality a koordinátorem pro romské záležitosti. Je členem pracovní skupiny protidrogové a prevence kriminality Plzeňského kraje, krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování aj. Dále spolupracuje s metodiky prevence v PPP, pracovní setkání cca 1x měsíčně jsou určena k metodickému vedení a koordinaci primární prevence. Účastní se porad se školními metodiky prevence v jednotlivých okresech (cca 2-3x ročně).

KŠKP vykonává činnosti v přenesené i samostatné působnosti.

Primární prevencí se zabývají i další orgány, výbory a pracovní skupiny Plzeňského kraje:

- Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost
- Výbor pro zdravotnictví a sociální věci
- Výbor pro podporu cestovního ruchu, sportu a mládeže
- Komise sociální rady Plzeňského kraje
- Koordinační skupina na podporu integrace cizinců na úrovni Plzeňského kraje
- Krajská pracovní skupina primární prevence rizikového chování
- Pracovní skupina protidrogové a prevence kriminality Plzeňského kraje

2.6 Dokumenty upravující oblast primární prevence v kraji

Dokumenty Plzeňského kraje:

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2020–2024)
- Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji (každoročně zpracovávána)
- Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2020–2023)
- Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje
- Koncepce prevence kriminality a sociálně patologických jevů Plzeňského kraje na léta 2017–2020
- Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky Plzeňského kraje (každoročně zpracovávána)
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Plzeňském kraji na období 2019–2021

Plzeňský kraj vydává dokumenty:

- Katalog poskytovatelů sociálních služeb v Plzeňském kraji

3 VÝCHODISKA PLÁNU S ANALÝZOU POTŘEB

Česká školní inspekce v září 2016 zveřejnila Tematickou zprávu – Prevence a řešení šikany a dalších projevů rizikového chování ve školách, č.j. ČŠIG-3529/16-G2.

Školní metodici prevence středních škol Plzeňského kraje dle dotazníkového šetření ČŠI uvádějí, že řeší nejčastěji:

- výchovné problémy a nekázeň žáků,
- závislostní chování žáků,
- věnují se žákům v problémové situaci (osobní, rodinné či vztahové),
- řeší vztahové problémy mezi žáky, mezi žáky a učiteli a podílí se na vyšetřování šikany.

Školní metodici prevence základních škol Plzeňského kraje řeší nejčastěji:

- výchovné problémy a nekázeň žáků,
- šikany a agresivní chování, vztahové problémy mezi žáky, mezi žáky a učiteli,
- záškoláctví,
- věnují se žákům v problémové situaci (osobní, rodinné či vztahové),
- rizikovým sportům,
- rizikům v dopravě.

Školní metodici prevence (ŠMP)

	SŠ	ZŠ	spec. ZŠ
Celkový počet ŠMP	55	184	20
Působnost ve funkci (průměr) let	6,1	6,2	7,9
Specializační kurz absolvovalo ŠMP	23	60	4
Specializační kurz studuje ŠMP	2	10	1

Pozn.: Data jsou získána z KEVISu ke dni 16. 10. 2019

Z výročních zpráv škol a školských zařízení za rok 2018/2019 vyplývá, že ŠMP využívají k zajištění primární prevence na škole nabídek institucí a většinou vytvářejí i vlastní projekt, který je realizován pedagogickými pracovníky školy. Některé školy (zvláště s menším počtem žáků) nemají funkci ŠMP zřízenou. Školy mají zpravidla primární prevenci zapracovanou i do školních vzdělávacích programů.

Školy nejčastěji spolupracují s:

- Pedagogicko-psychologickou poradnou, Plzeň, Částkova 78,
- Policií ČR a městskou policií,
- středisky výchovné péče,
- městskými a obecními úřady, OSPOD.

Školy také využívají nabídek Centra protidrogové prevence a terapie, Člověka v tísní, POINTu 14, Diakonie ČCE - střediska Západní Čechy, Státního zdravotního ústavu, Národní iniciativy pro život, Acetu, Bílého kruhu bezpečí, Ledovce, Asociace „Záchraný kruh“ a dalších organizací.

Výhody, které ve své práci ŠMP vnímají:

- znalost prostředí školy, žáků a studentů umožňuje cílené zaměření prevence na jejich potřeby, lepší spolupráci s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky školy, koordinaci činností ve škole
- možnost včasného a odborného řešení vzniklých problémů
- dobrá spolupráce se subjekty působícími v oblasti primární prevence, zejména PPP a OSPOD, výměna zkušeností mezi ŠMP navzájem

Nevýhody, které ve své práci ŠMP vnímají:

- chybějící snížená přímá míra vyučovací povinnosti
- složitost a časová náročnost činností ŠMP, vysoká administrativní zátěž (zejména v souvislosti s GDPR), ŠMP vykonává činnosti při plném úvazku (tj. 21 – 22 hodin vyučovací povinnosti), nemá tedy dostatek času na přímou práci se třídami, na rychlou intervenci při problémech, osobní kontakt se žáky, koordinaci preventivního programu i další vzdělávání
- nedostatečné finanční prostředky na odměnu ŠMP i na úhradu programů primární prevence, nedostatečný počet bezplatně realizovaných preventivních aktivit pro školy, obtížné a časově náročné získávání financí na preventivní programy i DVPP
- omezený rozsah poskytovaných služeb ze strany metodiků prevence v PPP v důsledku nedostatečného počtu úvazků

Nezbytností je opora v zákoně, která by zvýšila pozici ŠMP ve škole, a **snížení úvazku ŠMP** jako u výchovných poradců, aby měl dostatek času na svou práci i další studium. Důležité je také zajištění finančních prostředků z grantů a rozšíření nabídky bezplatných preventivních programů i programů dalšího vzdělávání pro ŠMP, rozšíření nabídky preventivních programů zacílených na mateřské školy, 1. stupeň základních škol a na střední školy, zřízení funkce školního psychologa, školního speciálního pedagoga nebo přítomnost jiného odborníka ve škole.

Kontakt s rodiči a jejich vstřícnost je nezbytným předpokladem k bezproblémové spolupráci. V praxi bohužel pedagogové řeší často problémy s rodiči, kteří nejsou nakloněni spolupráci, devalvují práci školního metodika prevence a poskytují tak dítěti nevhodný příklad.

3.1 SWOT analýza z pohledu Plzeňského kraje

Silné stránky:

- Fungování systému krajský školský koordinátor prevence (KŠKP) ↔ metodik prevence v PPP (MP v PPP) ↔ školní metodik prevence (ŠMP)
- Dotační programy vyhlašované nejen v gesci Odboru školství, mládeže a sportu
- Fungování krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování
- 2 poskytovatelé specializačního studia pro ŠMP
- Nabídka certifikovaných programů primární prevence v kraji, stávající certifikované programy ve školách doplňuje nabídka programů primární prevence v oblasti duševního zdraví
- Nabídka vzdělávacích seminářů pro pedagogy
- Fungující systém návazných poradenských, sociálních a volnočasových služeb (např. nově vzniklá Adiktologická ambulance „-21“)
- Vytvoření metodiky pro preventivní práci TU na prvním stupni Třída plná pohody v rámci krajského projektu
- Vytvoření Příručky pro tvorbu zdravého a bezpečného klimatu školy v rámci krajského projektu
- Vytvoření vzorových krizových plánů školy metodiky prevence v PPP

Slabé stránky:

- Malý počet ŠMP se specializačním studiem pro ŠMP, častá fluktuace
- Malý počet školních psychologů a školních speciálních pedagogů
- Není dostatečné zajištění úvazků MP v PPP (důvodem je i nedostatek finančních prostředků na zajištění optimálního počtu úvazků MP v PPP)
- Nedostatek finančních prostředků na realizaci programů primární prevence realizovaných nestátními neziskovými organizacemi, školami a školskými zařízeními
- Slabé pokrytí preventivními programy a další podporou škol v periferních oblastech okresů (zejména Tachov, Domažlice, Klatovy, Plzeň-sever)
- Nedostatečná nabídka preventivních programů pro MŠ

Příležitosti:

- Zákon o prevenci, legislativní opora ŠMP, MP v PPP
- Efektivní využívání finančních prostředků na primární prevenci ze stávajících zdrojů
- Každoroční navyšování finančních prostředků dotačního programu Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci
- Vzdělávání ŠMP a pedagogických pracovníků cílené na zvýšení kompetence pedagogů v oblasti primární prevence (předcházení rizikovému chování)
- Větší podpora individuálních a skupinových supervizí pedagogů, mentoringu
- Spolupráce s dalšími organizacemi (NNO, středisky výchovné péče, ZČU v Plzni, zřizovateli škol, řediteli škol aj.) v rámci primární prevence
- Rozšíření nabídky preventivních programů pro MŠ, 1. stupeň ZŠ a SŠ
- Začlenění oblasti duševního zdraví do primární prevence rizikového chování

Hrozby:

- Nedostatek času ŠMP na práci, nevytvoření optimálních podmínek pro výkon funkce ŠMP (administrativní zatížení ŠMP, chybí opora v zákoně, snížení úvazku apod.)

- Formálnost minimálních preventivních programů škol, nesystémový nahodilý výběr preventivních programů
- „Přehlíživý“ postoj vedení škol a ostatních pedagogů k primární prevenci, k úloze ŠMP, neznalost a nerespektování kompetencí ŠMP a VP, neochota měnit systém školy
- Nedostatečné znalosti, dovednosti a kompetence třídních učitelů v práci se skupinou, sociálními dovednostmi a preventivními tématy, včetně oblasti duševního zdraví
- Ohrožení pedagogů syndromem vyhoření
- Nedostatečný počet úvazků MP v PPP a s tím související personální nestabilita (častá fluktuace, nezáměr o pozici MP v PPP)
- Ve výčtu rizikového chování jsou v legislativě z oblasti duševních onemocnění uvedeny pouze poruchy příjmu potravy, zcela opomíjeny jsou psychické potíže i celá oblast duševních onemocnění (úzkosti, sociální fobie aj.). Ty často vedou k předčasnému odchodu žáků ze vzdělávání, k neopodstatněným přechodům na jinou školu, k sebepoškozování či sebevraždám.

4 PRIORITY A CÍLE PLZEŇSKÉHO KRAJE

4.1 Strategické a dílčí cíle

- **Podporovat efektivní, systémovou a jednotnou spolupráci všech subjektů participujících na oblasti primární prevence v PK**

Podporovat fungování krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování. Podporovat efektivní primární prevenci rizikového chování v PK prostřednictvím vyhlášených dotačních programů.

- **Podporovat efektivní a systémovou spolupráci všech subjektů zaměřujících se na vzdělávání pedagogických pracovníků a dalších aktérů v oblasti primární prevence rizikového chování v PK (v rámci fungování krajské pracovní skupiny PPRCH)**

Podporovat vzdělávání metodiků prevence v PPP, školních metodiků prevence, vedení škol, pedagogů a dalších odborníků působících v oblasti primární prevence v PK.

4.2 Plán konkrétních aktivit

Číslo:	1
Aktivita:	Pravidelné schůzky krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování
Cíl:	Zajistit realizaci cílů Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje a Plánu PPRCH PK.
Cílové skupiny:	Odborná veřejnost
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Předpokládaný realizátor:	Krajská pracovní skupina primární prevence rizikového chování (KOS)
Stručný popis aktivity:	Pracovní skupina se schází pravidelně a zabývá se naplňováním Plánu PPRCH PK a primární prevencí rizikového chování v Plzeňském kraji.
Termíny:	Průběžně, pravidelné schůzky 2-3x ročně

Číslo:	2
Aktivita:	Spolupráce s ostatními pracovními skupinami
Cíl:	Navázání a prohlubování spolupráce při naplňování aktivit v rámci primární prevence
Cílové skupiny:	Regionální pracovní skupiny (protidrogové, prevence kriminality, tým pro mládež aj.)
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP, NNO
Stručný popis aktivity:	Spolupráce, sdílení témat a informací v rámci regionálních pracovních skupin na území Plzeňského kraje
Termíny:	Průběžně

Číslo:	3
Aktivita:	Metodická setkávání s řediteli škol v Plzeňském kraji
Cíl:	Navázání a prohlubování metodické podpory ředitelů škol při naplňování aktivit v rámci primární prevence Rozšíření setkávání ředitelů škol a školních metodiků prevence i do ostatních okresů Plzeňského kraje
Cílové skupiny:	Ředitelé a pedagogové škol v Plzeňském kraji
Garant:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Stručný popis aktivity:	Spolupráce, sdílení témat a informací v rámci primární prevence s řediteli a pedagogy škol na území Plzeňského kraje ve spolupráci se zřizovateli škol a odborů školství obcí s rozšířenou působností. Metodická podpora k vedení škol, školním metodikům prevence i ostatním pedagogům škol. Setkání bude realizováno v regionech Plzeňského kraje.
Termíny:	Průběžně

Číslo:	4
Aktivita:	Vyhlášení dotačního programu Podpora preventivních aktivit a výchovy k toleranci, ev. i dalších dotačních programů
Cíl:	Zajistit každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu projektů zaměřených na primární prevenci rizikového chování ve školách a školských zařízeních.
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení, NNO, pedagogové, žáci, studenti
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK
Stručný popis aktivity:	OŠMS KÚPK zajistí každoroční vyhlášení dotačního programu na podporu projektů zaměřených na primární prevenci rizikového chování.
Termíny:	Každoročně

Číslo:	5
Aktivita:	Realizace a finanční podpora dalšího vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků škol, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování
Cíl:	Realizovat a finančně podporovat další vzdělávání ŠMP, pedagogických pracovníků škol, MP v PPP i NNO v oblasti prevence rizikového chování a supervizi
Cílové skupiny:	ŠMP, pedagogové, MP v PPP, pracovníci NNO
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, vzdělávací instituce, PPP, NNO
Stručný popis aktivity:	Realizace a finanční podpora vzdělávacích a supervizních aktivit, specializačního studia pro ŠMP
Termíny:	Každoročně

Číslo:	6
Aktivita:	Projekt Plzeňského kraje
Cíl:	Vypracovat, podat a realizovat krajský projekt – žádost do dotačního řízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování
Cílové skupiny:	Dle aktuálně platné Metodiky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na realizaci aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování (dále jen Metodika)
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP
Stručný popis aktivity:	Projekt do dotačního programu MŠMT podá Plzeňský kraj prostřednictvím OŠMS KÚPK, nebo PPP, Plzeň. Projekt bude vypracován a realizován krajským školským koordinátorem prevence ve spolupráci s MP v PPP v souladu s platnou Metodikou.
Termíny:	Každoročně

Číslo:	7
Aktivita:	Realizace Krajské konference primární prevence
Cíl:	Realizovat odbornou konferenci primární prevence
Cílové skupiny:	Ředitelé škol, ŠMP, pedagogové, pracovníci NNO a dalších institucí Plzeňského kraje
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, MP v PPP, CPPT a další spolupracující subjekty
Stručný popis aktivity:	Pravidelné uskutečnění odborné konference primární prevence, jejímž cílem je poskytování nových informací a příkladů dobré praxe
Termíny:	Jednou za 2 roky (2021, 2023)

Číslo:	8
Aktivita:	Vytvoření katalogu poskytovatelů preventivních programů
Cíl:	Vytvořit a distribuovat katalog poskytovatelů preventivních programů v Plzeňském kraji
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení a ostatní organizace a instituce Plzeňského kraje
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, členové KOSu
Stručný popis aktivity:	Vytvoření katalogu, který přinese přehled poskytovatelů a jejich služeb v oblasti primární prevence rizikového chování v PK
Termíny:	2023

Číslo:	9
Aktivita:	Realizace vzdělávacích aktivit v oblasti kyberprostoru
Cíl:	Zvýšení kompetencí místních odborníků, pedagogických pracovníků a rodičů v oblasti kyberprostoru
Cílové skupiny:	Pedagogové, pracovníci NNO a dalších institucí Plzeňského kraje působící v oblasti primární prevence, rodiče
Garant:	Odbor bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP, Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	Odbor bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP – Manažer prevence kriminality a protidrogový koordinátor, OŠMS KÚPK – Krajský školský koordinátor prevence, členové KOSu
Stručný popis aktivity:	Zvýšení kompetencí místních odborníků, pedagogických pracovníků a rodičů v oblasti kyberprostoru. Prvním krokem je realizace projektu Odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení MMP – „Plzeň – Realita kybersvěta II.“, jehož cílem je vzdělávání místních odborníků, vzdělávání pedagogů plzeňských ZŠ a realizace konference na téma kyberkriminality. Na aktivitu bude navazovat vytvoření metodického materiálu pro rodiče, jak s dětmi o těchto tématech mluvit.
Termíny:	2020 – 2023

Číslo:	10
Aktivita:	Vytvoření preventivní metodiky pro MŠ
Cíl:	Vytvořit a distribuovat metodiku pro práci s dětmi v MŠ, která se bude zabývat tématy primární prevence.
Cílové skupiny:	Pedagogové MŠ, lektori primární prevence NNO v Plzeňském kraji
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	NNO, členové KOSu
Stručný popis aktivity:	Vytvoření metodiky pro práci s dětmi v MŠ, která se bude zabývat tématy primární prevence rizikového chování (podpora vytváření zdravých vztahů ve skupině, rozvoj sociálních dovedností, zdravý životní styl apod.)
Termíny:	2020 – 2023

Číslo:	11
Aktivita:	Navýšení úvazků MP v PPP Plzeň
Cíl:	Navýšení úvazků MP v PPP Plzeň na optimální počet 8,0 úvazků, zajištění finančních prostředků na platy
Cílové skupiny:	PPP Plzeň
Garant:	Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	Plzeňský kraj – OŠMS KÚPK, PPP Plzeň
Stručný popis aktivity:	Zajištění finančních prostředků a kvalifikovaných pracovníků pro optimální počet úvazků (tj. 8,0 úvazků) MP v PPP Plzeň. Vzhledem k důležitosti pozice MP v PPP a jeho pracovní náplni považujeme za nezbytné, aby pozice MP v PPP byla více personálně posílena a došlo k navýšení finančních prostředků na jejich platy. Rozšíření úvazků MP v PPP umožní pružněji reagovat na převis poptávky ze strany škol při řešení rizikového chování dětí a žáků.
Termíny:	2020 – 2023

Číslo:	12
Aktivita:	Legislativní ukotvení oblasti duševního zdraví do primární prevence
Cíl:	Legislativní ukotvení oblasti duševního zdraví do primární prevence rizikového chování
Cílové skupiny:	Školy a školská zařízení, žáci, studenti, rodiče, NNO a další instituce v oblasti PPRCH, odborná veřejnost
Garant:	MŠMT, Plzeňský kraj
Předpokládaný realizátor:	MŠMT, Plzeňský kraj – OŠMS KÚPK, Ledovec, z.s., Fokus Praha, z.ú., odborná veřejnost
Stručný popis aktivity:	V Plzeňském kraji je samozřejmou součástí komplexní všeobecné primární prevence také primární prevence zaměřená na oblast duševního zdraví. Budou realizovány schůzky realizátorů programů zaměřených na prevenci v oblasti duševního zdraví, zástupců PPP i samotných škol se zástupci MŠMT s cílem seznámit je se zaměřením této prevence, s její důležitostí v kontextu primární prevence jako celku. Tyto schůzky a odborná jednání budou vést k ukotvení primární prevence v oblasti duševního zdraví v právních předpisech, metodických pokynech a Standardech odborné způsobilosti poskytovatelů primární prevence.
Termíny:	2023

**Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2020–2023)
vypracovala:**

Bc. Hana Dadučová, DiS., referentka Odboru školství, mládeže a sportu KÚPK,
krajská školská koordinátorka prevence

Na vypracování Plánu se podíleli:

Metodici prevence v PPP

Ing. Pavlína Kučerová, krajský protidrogový koordinátor, koordinátor prevence
kriminality

Michaela Štruncová, koordinátor pro romské záležitosti

Členové Krajské pracovní skupiny primární prevence rizikového chování

Plán primární prevence rizikového chování Plzeňského kraje (2020–2023) schválila
Rada Plzeňského kraje usnesením č. 4712/20 ze dne 27. 4. 2020